

Vergaderjaar 2007–2008

31 200 VI

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Justitie (VI) voor het jaar 2008

Nr. 171

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 27 juni 2008

Inleiding

Tijdens het verslag algemeen overleg over de Leidraad van de Raden van 24 april 2008 (Handelingen der Kamer II, vergaderjaar 2007–2008, nr. 81, blz. 5696–5697) heb ik toegezegd om in juni a.s. een tussenrapportage van de landelijke werkgroep bewerkelijke zaken aan u te doen toekomen over de werking van de leidraad voor bewerkelijke zaken die per 1 januari 2008 door de Raden voor Rechtsbijstand wordt toegepast. Daarnaast heb ik tijdens het algemeen overleg over de Leidraad van de Raden van 16 april 2008 (Kamerstuk 31 200 VI, nr. 152) toegezegd uw Kamer bij deze gelegenheid eveneens kort te informeren over het proces van de omvorming van de vijf Raden voor Rechtsbijstand tot één Raad. Onderstaand treft u allereerst conform bovenstaande toezegging op hoofdlijnen de bevindingen aan van deze landelijke werkgroep terzake de huidige werking van de Leidraad. Vervolgens ga ik kort in op de stand van zaken aangaande de omvorming van de vijf Raden tot één Raad.

Voorlopige bevindingen landelijke werkgroep bewerkelijke zaken

Instelling landelijke werkgroep

Signalen dat werkzaamheden van de rechtsbijstandverleners in bewerkelijke zaken mogelijk niet meer adequaat zullen worden vergoed en dat de Leidraad zal leiden tot veel onnodige administratieve rompslomp hebben aanleiding gegeven tot bezorgdheid bij een aantal Kamerfracties over eventuele negatieve gevolgen van de Leidraad voor de toegang tot het recht en de kwaliteit van de gesubsidieerde rechtsbijstand. Zoals ik reeds in mijn brief van 17 maart 2008 (Kamerstukken 31 200 VI, nr. 123) heb aangegeven bij uw Kamer, is door mij in deze geluiden van de advocatuur voldoende aanleiding gezien voor het treffen van een aantal maatregelen. Een van die maatregelen betreft de instelling van een landelijke werkgroep bewerkelijke zaken met als taak het signaleren van eventueel ongewenste effecten als gevolg van de Leidraad en vervolgens voorstellen

voor verbetering aan te dragen. Naast vertegenwoordigers van mijn ministerie, de Raden voor Rechtsbijstand en de Nederlandse Orde van Advocaten participeren in deze werkgroep ook twee advocaten die zich in de rechtsbijstandpraktijk onder meer bezighouden met bewerkelijke zaken. Hierdoor kan de werkgroep mede aan de hand van praktijkvoorbeelden gericht stilstaan bij de zorg van de advocatuur over eventuele ongewenste effecten van de Leidraad op de hoogte van de vergoedingen en de kwaliteit van de rechtsbijstandverlening in bewerkelijke zaken.

Cijfermatige bevindingen

Bij de bevindingen van de landelijke werkgroep gaat het allereerst om een cijfermatige analyse van de ontwikkelingen in de bewerkelijke zaken als gevolg van de toepassing van de Leidraad bewerkelijke zaken. Om een goed beeld te krijgen van de effecten van de Leidraad zijn de cijfers vergeleken met een vergelijkbare periode uit 2007. Daarbij is gekeken naar aantallen aanvragen bewerkelijke zaken en de daarmee gepaard gaande verschillende soorten afhandelingsprofielen, de verschillende aantallen toegekende uren in bewerkelijke zaken, het gemiddelde tempo van afhandeling per Raad voor Rechtsbijstand en de vergoedingen per zaak gedurende de periode 1 januari 2008 tot en met 31 mei 2008. Dit heeft geresulteerd in onderstaand eerste cijfermatige beeld van de werking van de Leidraad.

Tussen 1 januari 2008 en 31 mei 2008 werden door de Raden gezamenlijk 5 093 besluiten genomen op aanvragen voor bewerkelijkheid waarvan 3 492 (ca. 68%) werden toegekend, 1 008 (ca. 20%) werden afgewezen en in 593 gevallen (ca. 12%) nadere informatie werd ingewonnen door de Raden bij de advocaat. Over dezelfde periode in 2007 werden door de Raden gezamenlijk 5 994 besluiten genomen op aanvragen voor bewerkelijkheid waarvan 5 053 (ca. 84%) werden toegekend, 835 (ca. 14%) werden afgewezen en in 106 gevallen werd nadere informatie ingewonnen door de Raden bij de advocaat (ca. 2%). Verder werd in de eerste vijf maanden van 2008 door de Raden toestemming gegeven voor 103 188 extra uren in totaal vanwege bewerkelijkheid (bij een totale aanvraag van 142 930 uren) terwijl in 2007 het totale aantal extra uren 158 586 bedroeg (bij een totale aanvraag van 182 934 uren). Wat betreft de gemiddelde afhandelingstermijnen van aanvragen voor bewerkelijke zaken vertonen vooralsnog twee ressorten een kortere doorlooptijd en drie ressorten een langere doorlooptijd. Bij voorgaande cijfers over de eerste vijf maanden van 2008 dient wel de kanttekening te worden geplaatst dat een aantal aanvragen voor bewerkelijkheid die in deze periode zijn gedaan, nog in behandeling is bij de Raden. Dit betekent dat in de vergelijking met 2007 wat betreft de uitkomsten van sommige besluitcategorieën zich nog een bijstelling in de toekomst kan voordoen voor deze periode. Daarnaast wordt landelijk sinds 1 januari 2008 gewerkt met tijdsblokken van maximaal vijftig uur aan werkzaamheden (ter bevordering van een goede registratie van de tijdbesteding door de advocatuur in megazaken) waarvoor steeds een bewerkelijkheidstoeslag door de advocatuur kan worden aangevraagd. Hierdoor kan zich een (lichte) vertekening voordoen tussen beide jaren.

Bovengenoemde landelijke afname van bijna 15% van het totale aantal door de Raden genomen besluiten is voor ruim 93% toe te rekenen aan het ressort Amsterdam en de daling van 16% van het landelijke aantal toekenningen kan voor een groot deel (ca. 45%) eveneens worden toegerekend aan het ressort Amsterdam. Ook wat betreft de toename van het relatieve aantal afwijzingen van aanvragen in 2008 tekent het grootste verschil zich af in het ressort Amsterdam, namelijk 23% ten opzichte van 8% in 2007, terwijl de andere ressorten vrijwel gelijk blijven. Alleen het

ressort Den Bosch laat een aanzienlijke daling zien van het aantal afwijzingen, namelijk 17% ten opzichte van 29% in 2007. Ten slotte is ook wat betreft het aantal toegekende uren voor bewerkelijkheid de sterkste daling te zien in het ressort Amsterdam, namelijk van 92% naar 69%. Vorengaande bevindingen lijken erop te wijzen dat het belangrijkste doel van de Leidraad, namelijk het harmoniseren van het uitvoeringsbeleid, in de praktijk gerealiseerd wordt. Met name in het ressort Amsterdam waar zich ongewenste grote verschillen in het aantal toegekende bewerkelijke zaken en de hoogten van de vergoedingen voordeden met de andere vier ressorten, blijkt ingevolge het huidige cijfermateriaal de Leidraad het meeste effect te hebben.

Hoewel uit bovenstaande kwantitatieve gegevens wel een globaal beeld ontstaat, is het te vroeg om hieraan al conclusies te verbinden. De leden van de werkgroep stellen zich op het standpunt dat dit cijfermateriaal slechts een *voorzichtig* eerste beeld geeft over het verloop van de bewerkelijke zaken gedurende deze eerste maanden na inwerkingtreding van de Leidraad. Derhalve heeft de landelijke werkgroep het voornemen om in oktober a.s. opnieuw de kwantitatieve gegevens te bezien en eerst op basis van deze meer representatieve periode te komen met conclusies.

Kwalitatieve bevindingen

Daarnaast is de werking van de Leidraad in kwalitatieve zin beoordeeld door de leden van de landelijke werkgroep waarbij zij zich gebaseerd hebben op de bevindingen van de contactpersonen en advocaten die zich in hun rechtsbijstandpraktijk (mede) bezighouden met bewerkelijke zaken. Op een aantal onderdelen bleek de Leidraad weerstand dan wel vragen op te roepen bij de advocatuur. Dit heeft ertoe geleid dat de inhoud van de Leidraad op een aantal punten door de Raden zal worden aangepast, hetgeen momenteel in goed overleg met de Orde geschiedt. Tijdens de bijeenkomst in oktober a.s. zal de landelijke werkgroep bezien of deze wijzigingen hebben volstaan voor een goede werking van de Leidraad. Ook om deze reden acht de landelijke werkgroep het verstandig om nog voorzichtig te zijn met het nu al geven van een eindconclusie over de werking van de Leidraad.

Concluderend ben ik voornemens de huidige bevindingen te zien als een tussenbalans en de bevindingen van de landelijke werkgroep in oktober a.s. af te wachten alvorens een definitief standpunt in te nemen over de werking van de Leidraad.

Graag maak ik van de gelegenheid gebruik uw Kamer te informeren dat naar aanleiding van de positieve ervaringen van de landelijke werkgroep is besloten in de toekomst op een meer regelmatige basis een overleg over belangrijke beleidswijzigingen te doen plaatsvinden tussen vertegenwoordigers van mijn ministerie, de Raden voor Rechtsbijstand en de Orde.

Omvorming Raden voor Rechtsbijstand

Ten slotte kan ik u wat betreft de stand van zaken terzake de omvorming van de vijf Raden voor Rechtsbijstand tot één Raad het volgende berichten. Het daartoe strekkende wetsvoorstel dat ik reeds heb aangekondigd in mijn brief van 1 november 2007 aan uw Kamer (Kamerstukken II 2007/08, 31 200 VI, nr. 13), verwacht ik uiterlijk 1 december a.s. bij uw Kamer te kunnen indienen. Nog deze maand zal het conceptwetsvoorstel bestuurlijke centralisatie ter consultatie worden voorgelegd aan de daarvoor aangewezen organisaties.

Zoals ik ook al heb aangegeven in voornoemde brief strekt de bestuurlijke centralisatie van de Raden voor Rechtsbijstand ertoe een grotere efficiëncy en eenvormigheid in de ontwikkeling en de toepassing van het uitvoeringsbeleid te bereiken. Eenvormigheid in de ontwikkeling en toepassing van het uitvoeringsbeleid is niet alleen wenselijk ter vergroting van de bestuurlijke slagkracht van de raden maar ook vanuit het oogpunt van goed bestuur. De bestuurlijke centralisatie draagt daarmee bij aan de rechtseenheid en rechtsgelijkheid voor zowel rechtzoekenden als rechtsbijstandverleners.

Ik vertrouw er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

De staatssecretaris van Justitie,
N. Albayrak